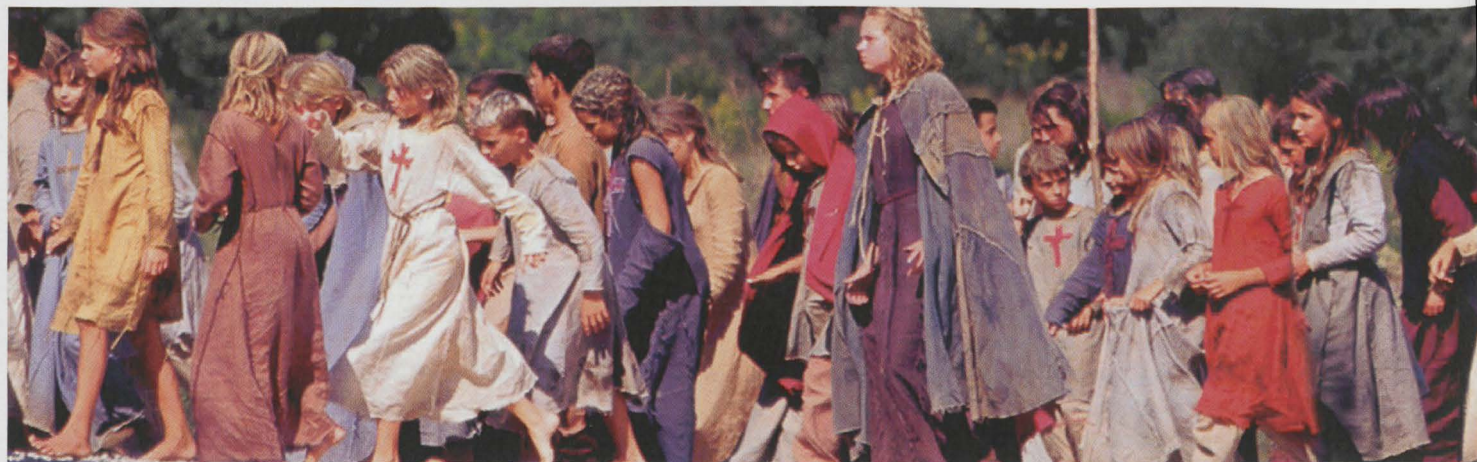

DE VERFILMING VAN HET BOEK
'KRUISTOCHT IN SPIJKERBROEK'

Succes met een misverstand

Met de verfilming van een bekend boek neemt een regisseur altijd een risico. De kijker vergelijkt zijn werk met het boek dat zich al heeft bewezen. In december 2006 ging *Kruistocht in spijkerbroek* in de Nederlandse bioscopen in première. Samen met wat collega's en 240 brugklasleerlingen ging ik de film bekijken. Wat is er over van het boek? En: in hoeverre is de film geschikt om in de klas te gebruiken?

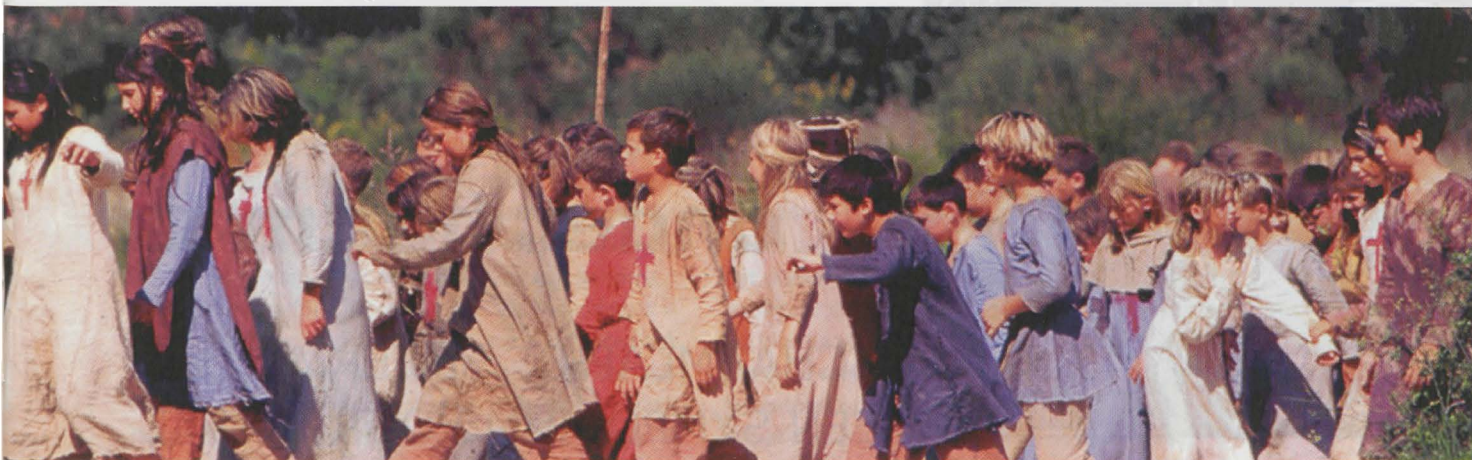
ERIK JOOSSE

De film begint direct met een flinke aanpassing aan het boek. De hoofdpersoon Dolf Wega is de enige zoon van een geleerde die aan een tijdmachine werkt. In het boek zeurt hij net zo lang totdat hij als proefpersoon naar het jaar 1212 wordt geflitst. De film begint met een voetbalwedstrijd van Jong Oranje. De ploeg verliest omdat Dolf verzuimt de bal op tijd af te

spelen. Eenmaal thuis heeft zijn moeder nauwelijks aandacht voor hem. Ze is met haar gedachten bij haar werk, het ontwikkelen van een tijdmachine. Verdrietig en in zichzelf gekeerd komt Dolf op een idee: hij zal zichzelf met de tijdmachine terug in de tijd zetten om zo de wedstrijd over te kunnen spelen. Helaas maakt hij een fout en komt zo in de middeleeuwen terecht.

Verbazing

Wat volgt is een film die tot op het laatste moment spannend is. Dolf belandt midden in de Kinderkruistocht. Vele duizenden kinderen leggen deze tocht van Keulen naar Jeruzalem af. De jonge Nicolaas leidt de tocht, maar feitelijk gebruikt een monnik met de naam Anselmus hem om de kinderen naar Genua te leiden. Hij is van

plan hen daar als slaven te verkopen. Dolf komt daar gaandeweg achter en moet een manier zien te vinden om de kinderen te waarschuwen, zonder dat ze hem voor ketter uitmaken. Of dit lukt, zien de kinderen pas op het laatste moment. Ondertussen blijft de spanning erin door de avonturen die Dolf en zijn medereizigers meemaken. Zo bevrijden ze een aantal kinderen uit de handen van een roofridder en raakt Dolf in gevecht met een afgunstige kruistochtdeelnemer. Regisseur Ben Sombogaart heeft veel aandacht besteed aan de botsing tussen de moderne wereld van Dolf en de wereld van de middeleeuwen. Beiden vallen van de ene verbazing in de andere. Dolf vindt de middeleeuwse kip heerlijk smaken. Thuis is het net plastic, legt hij de kinderen uit. Dat levert natuurlijk de nodige verbazing op want: wat is plastic? Zijn iPod noemt hij een minstreel in een doosje en hij geeft het aan een bakker in ruil voor voldoende brood voor de jonge kruisvaarders. De wederzijdse verbazing is overigens niet altijd zo onschuldig. Dolf wordt bijna vermoord als hij hardop zijn twijfel uitsprekt over de kruistocht. Dat voorkomt hij door een van de leiders van de tocht van de verdrinkingsdood te redden. Hij is de enige die kan zwemmen en mond-op-mondbeademing toepassen. De invalshoek van de regisseur maakt de film ook bruikbaar als instap voor het onderwerp middeleeuwen in de klas. Leerlingen kunnen zich beter

identificeren met Dolf dan met een middeleeuwer en maken door zijn ogen kennis met een aantal belangrijke aspecten van die periode.

Aanknopingspunten

Er is veel aandacht besteed aan de kostuums. Daardoor is het verschil tussen de drie standen erg duidelijk te zien. Maar ook in gedrag maken de verschillende karakters de standsverschillen duidelijk. De adellijke kinderen behoren tot de leiding. Zij rijden aan kop, onderhandelen met stadsbesturen en andere edelen, overnachten in luxetenten en hebben goed te eten. De overige kinderen bezwijken bijna aan voedselgebrek en uitputting en overnachten onder eenvoudige dekens. Dolf stijgt in aanzien als hij zegt hertog te zijn.

Ook de middeleeuwse godsdienstbeleving komt aan bod. Alleen al het feit dat duizenden kinderen achter een man aanlopen die zegt Jeruzalem te gaan bevrijden, maakt dit duidelijk. Samenhangend met het geloof van de kruisvaarders, maar voor Dolf even vreemd, is de gelatenheid waarmee de kinderen de dood accepteren. Zij hebben niet de kennis en kunde om er iets tegen te doen, dus leggen ze zich er bij neer, gesteund door het idee van een hiernamaals.

Het feit dat Dolf als moderne jongen geconfronteerd wordt met deze aspecten van de middeleeuwen maakt de film uitermate geschikt

als instap op dit onderwerp in de brugklas. Veel leerlingen zullen net zo verbaasd zijn als Dolf over de middeleeuwse godsdienstbeleving, standenmaatschappij en leefomstandigheden. Stuk voor stuk vormen ze aanknopingspunten om deze onderwerpen in de klas te behandelen.

Verkeerde vertaling

De film heeft ook wel wat minpunten. Zo is het jammer dat de decors er niet altijd even geloofwaardig uitzien. Zo riepen sommige beelden van de Alpen bij de leerlingen veel hilariteit op. 'Moet je opletten,' zei een leerling die de film al eerder gezien had, 'Straks komen de bergen.' Die zien er pas nep uit.' Wat betreft de historische betrouwbaarheid: de film geeft het leven van alledag goed weer. De vraag blijft alleen of een kinderkrustocht echt heeft plaatsgevonden. Waarschijnlijk berust alles op een misverstand door de verkeerde vertaling van een aantal middeleeuwse bronnen.

Dit alles neemt niet weg dat de verfilming van *Kruistocht in spijkerbroek* zeer geslaagd is. De acteurs spelen overtuigend, de kostuums zien er goed uit en de film is spannend. Bovendien is de film erg geschikt als instap bij het onderwerp middeleeuwen omdat enkele kenmerkende aspecten goed over het voetlicht komen. De film is overigens in het Engels, omdat dit de financiering makkelijker maakte. Welkom terug in de eenentwintigste eeuw.

Voor meer informatie
over de film zie:
[www.crusadeinjeans-
themovie.com](http://www.crusadeinjeans-themovie.com)